

GLASBENE

PREFERENCE UČENCEV

IDA KOMERIČKI

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
ida.komericki@student.um.si

V tem poglavju je predstavljen vpliv različnih osebnih dejavnikov, kot so starost, spol, glasbeno usposabljanje in družbeni vpliv, na glasbene preference. Poudarjen je pomen starosti pri oblikovanju glasbenega okusa, saj so mlajši običajno veliko bolj odprti do različnih glasbenih zvrsti in vrst. Z leti se ta odprtost zmanjšuje, kar pomeni, da starejši pogosto manj uživajo v določenih glasbenih zvrsteh. Raziskave tudi kažejo, da imajo dekleta pogosto širši spekter glasbenih preferenc. Pomembno vlogo pri oblikovanju glasbenega okusa ima tudi glasbeno usposabljanje, saj višja stopnja izobrazbe povečuje naklonjenost do »resnih« glasbenih žanrov. Družbeni vpliv, zlasti izpostavljenost glasbi preko medijev, prav tako oblikuje glasbene preference. Cilj poglavja je torej osvetliti, kako osebni dejavniki in socialni vplivi oblikujejo glasbeni okus, še posebej pri mlajših posameznikih.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.29](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.29)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

glasbene preference,
starost,
spol,
glasbeno usposabljanje,
družbeni vpliv

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.29](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.29)

ISBN

978-961-286-993-9

Keywords:

musical preferences,
age,
gender,
musical training,
social influence

MUSICAL PREFERENCES OF PUPILS

IDA KOMERIČKI

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
ida.komericki@student.um.si

This chapter examines the influence of various personal factors, such as age, gender, musical training, and social influence, on musical preferences. The importance of age in shaping musical tastes is emphasized, with younger individuals being more open to diverse genres and types of music. This openness tends to decline with age, leading older individuals to be less receptive to certain musical styles. Research also indicates that girls often exhibit a broader range of musical preferences. Musical training plays a significant role in shaping tastes, as higher levels of education are associated with an increased inclination toward "serious" musical genres. Social influence, particularly exposure to music through the media, further shapes musical preferences. The aim of this chapter is to explore how personal factors and social influences contribute to the formation of musical tastes, particularly in younger individuals.

University of Maribor Press

1 Uvod

Glasbene preference so kompleksno področje raziskovanja, saj nanje vplivajo raznoliki družbeni in osebni dejavniki, ki se s časom spreminjajo. Razumevanje teh dejavnikov je ključno za učinkovitejše vključevanje učencev v glasbene dejavnosti ter spodbujanje njihovega zanimanja za glasbo. Poglavje obravnava vpliv starosti, spola, glasbenega izraževanja in družbenih dejavnikov na glasbene preference. Cilj je identificirati smernice, ki bi učiteljem glasbe omogočile prilagoditev izobraževalnih vsebin potrebam učencev. Prispevek si prizadeva za boljše razumevanje glasbenih preferenc kot dinamičnega procesa, ki ga oblikujejo številni dejavniki, ter poudarja ključno vlogo učiteljev pri usmerjanju in oblikovanju glasbenega okusa učencev.

2 Glasbene preference učencev

Kompleksnost glasbenega okusa in preferenc pri ljudeh že dolgo vzbuja zanimanje v različnih disciplinah (Xu, 2024). Pregledi raziskane literature o individualnih razlikah v glasbenih preferencah kažejo na njihovo veliko raznolikost in razpršenost. Od začetka preučevanja glasbene estetike v 20. stoletju so raziskovalci proučevali učinke različnih osebnih dejavnikov na različne oblike odzivov ljudi ob glasbi, pri čemer so vključevali raznolike skupine udeležencev in različne glasbene vzorce. Zaradi te metodološke raznolikosti in zgodovinskih sprememb je bilo oblikovanih malo trdnih zaključkov. Kljub temu je starost ena izmed spremenljivk, ki je omogočila nekaj doslednih teoretičnih napovedi. Pri raziskovanju vpliva starosti na glasbene preference je treba upoštevati tudi medsebojno povezane in dopolnjujoče se učinke spola in glasbene izobrazbe (Hargreaves idr., 1995).

Raziskovalki Dobrota in Mendiković (2020) sta preučevali glasbene preference osnovnošolcev do klasične glasbe. Njuna raziskava, izvedena v Pulju, je zajemala 238 učencev drugega, petega in osmega razreda osnovne šole. Za zbiranje podatkov sta oblikovali vprašalnik, ki je bil sestavljen iz dveh delov. Prvi del se je navezoval na sociodemografske značilnosti učencev (starost, spol, ali učenci obiskujejo obšolske ure glasbe), drugi del pa je bil zvočni vprašalnik s petstopenjsko lestvico, kjer je 1 pomenilo »zelo ne maram«, 5 pa »zelo mi je všeč«. Poleg tega so učenci za vsak odlomek označili tudi, če ga poznajo. Učencem se je predvajalo 15 glasbenih odlomkov iz različnih glasbenih obdobij (barok, predklasicizem in klasicizem, romantika, impresionizem, glasba 20. stoletja). Vsak odlomek je bil dolg 1 minuto. Rezultati raziskave so pokazali, da mlajši učenci kažejo večje preference za klasično

glasbo. Pokazalo se je tudi, da imajo učenske večje preference za klasično glasbo na splošno. V tej raziskavi se ni pokazalo, da bi imelo obiskovanje obšolskih ur glasbe pomemben vpliv na preference do klasične glasbe. Pokazalo pa se je, da ima poznavanje glasbe pomemben vpliv na preference do klasične glasbe. Glede glasbe različnih glasbenih slogovnih obdobij se je izkazalo, da so učenci najbolj naklonjeni baroku, potem romantiki, predklasicizmu in klasicizmu ter impresionizmu. Najmanj pa jim je bila všeč klasična glasba 20. stoletja.

Večje preference za klasično glasbo pri mlajših učencih je pokazala nemška raziskava raziskovalcev Gembris in Shellberg (2003). Ta raziskava ni preučevala le preference osnovnošolskih otrok do klasične glasbe, ampak tudi do drugih slogov (pop glasba, umetniška glasba 20. stoletja in etnična glasba). V raziskavi je sodelovalo 591 otrok (300 fantov in 291 deklet), starih med 5 in 13 let. Raziskava je potekala tako, da so učenci poslušali osem kratkih odlomkov glasbe. Rezultati so pokazali, da ima starost otrok pomemben vpliv na starostne preference glede zvrsti glasbe. Največ pozitivnih ocen je prejela pop glasba. Mlajši otroci so bolj pozitivno ocenili klasično, avantgardno in etnično glasbo. Z naraščanjem starosti otrok pa ocene teh glasbenih vrst postajajo vse bolj negativne.

V Združenem kraljestvu so Hargreaves idr. (1995) izvedli raziskavo, kako starost, spol in glasbeno usposabljanje vplivajo na glasbene preference britanskih srednješolcev. V raziskavo je bilo vključenih 278 učencev iz štirih srednjih šol v Združenem kraljestvu. Učenci so prihajali iz različnih družbenoekonomskih razredov ter iz podeželskega in mestnega območja. Bili so razdeljeni v mlajšo skupino, ki so jo predstavljali učenci stari med 11 in 12 let (74 fantov in 69 deklet), ter starejšo skupino, ki so jo sestavljali učenci stari med 15 in 16 let (73 fantov in 62 deklet). Vsi učenci so izpolnili anketni vprašalnik. V vprašalniku so morali odgovoriti, da jim je »všeč«, »niti všeč, niti ne všeč« ali »ni všeč« za vsako od 12 kategorij glasbenih slogov, kot so rap, house, reggae, bluz, heavy metal, džez, klasika, country in western, pop, folk, opera in rock. Ker je bil vprašalnik zasnovan le na podlagi slogovnih oznak namesto dejanskih glasbenih dražljajev (poslušanja glasbe), je to morda povzročilo, da je bilo ocenjevanje nekoliko nezanesljivo, saj lahko oznake pri različnih ljudeh vzbudijo različne predstave o glasbi. Da bi se prepričali, da so izbrane oznake primerne, so opravili preizkus z manjšo skupino otrok, starih med 11 in 16 let. Njihova naloga je bila oceniti, ali seznam oznak predstavlja različne glasbene stile oziroma ali kateri pomemben glasbeni stil manjka. Njihovi odgovori so prispevali k izbiri 12 stilov, za katere se je zdelo smiselno, da se preučijo. Rezultati

so pokazali, da so imela dekleta več glasbenega usposabljanja, ne glede na starost. Starost je pri 7 od 12 glasbenih slogov pomembno vplivala na preference. Pri 6 od 7 slogov je bila naklonjenost do glasbe manjša pri starejših učencih. To nakazuje, da mlajši učenci bolj uživajo v različnih slogih, medtem ko starejši izgubijo zanimanje za nekatere. Rap glasba je zelo priljubljena med mlajšimi najstniki, vendar priljubljenost s starostjo hitro upade. Rock za razliko od rapa ostaja razmeroma priljubljen tudi med starejšimi, vendar zanimanje vseeno nekoliko upade s starostjo. Naklonjenost heavy metalu s starostjo opazno upada, vendar ne zaradi povečanja negativnih ocen, temveč zaradi večjega deleža nevtralnih odzivov. Raziskava je pri heavy metalu in rocku pokazala večjo naklonjenost fantov, kar odraža stereotipe o moškosti. Dekleta pa so izrazila večjo naklonjenost do reggae, popa, džez, klasične glasbe, folk glasbe in opere. Džez, klasična glasba, folk glasba in opera (»resni« slogi) so imele precej nizko stopnjo naklonjenosti, še posebej pri fantih. Rezultati so pokazali, da imajo učenci, ki so bolj glasbeno usposobljeni, večjo naklonjenost do določenih glasbenih zvrsti, kot so »resni« slogi. Prav tako so pokazali, da imajo učenci, ki so bolj glasbeno usposobljeni, raje glasbene sloge, kot so klasična glasba, džez, opera, folk, bluz in rock. Glavna ugotovitev v zvezi s starostjo je, da je opazen upad naklonjenosti do različnih glasbenih slogov s starostjo. Ta splošni upad naklonjenosti je bil izrazitejši pri »resnih« slogih, medtem ko so »popularni« slogi, kjer je bil podoben učinek, imeli višjo stopnjo naklonjenosti v obeh starostnih skupinah. Glede na spol so dekleta izrazila večjo naklonjenost širšemu spektru slogov kot fantje, še posebej »resnim« slogom.

Eden najmočnejših dejavnikov, ki ustvari naše glasbene preference, je tudi družbeni vpliv. Naša izpostavljenost glasbi je precej odvisna od tega, kakšno glasbo se označi za »popularno«, in posledično tudi od tega, kaj vsakodnevno poslušamo. Največkrat smo izpostavljeni glasbi preko množičnih medijev, kot sta radio in televizija. Za primer bi lahko vzeli klasično glasbo, ki ima danes manjše število poslušalcev. Nasprotno pa je narasla poslušanost pop in rock glasbe. Tudi oznaka džez glasbe se je spremenila iz »necivilizirane« v »prefinjeno«. Glasba se očitno ni spremenila, spremenile pa so se naše preference (Meyers, 2012).

Glasbena vzgoja zajema vsakodnevno delo z glasbenimi preferencami učencev. Glasbene preference učencev so lahko kompleksne za raziskovanje, saj se okus za glasbo in odnos do glasbe spreminjata. Eden izmed ciljev glasbene vzgoje je poglobljanje znanja o različnih glasbenih slogih, saj naj bi s tem pripomogli k večji odprtosti učencev do različnih vrst glasbe. Posledično glasbeni pedagogi oz. učitelji

igrajo eno izmed ključnih vlog pri podpiranju glasbenih preferenc učencev, tako da izberejo glasbo, ki jih bo zabavala in učila. Učitelji morajo sprejeti dobro premišljene odločitve glede izbire glasbe in učnih načrtov (Droe, 2006).

3 Zaključek

Raziskave so pokazale, da glasbene preference oblikujejo številni dejavniki, kot so starost, spol in glasbeno izraževanje. Dekleta so običajno naklonjena širšemu spektru glasbenih slogov v primerjavi s fanti. Rezultati raziskav so tudi pokazali, da so učenci najbolj naklonjeni in »odprti« glasbenim slogom v nižjih razredih. Ta odprtost in naklonjenost pa se s starostjo hitro zmanjšuje. Pomen glasbene vzgoje je tako velikega pomena, saj lahko učitelj glasbe s premišljeno izbiro primerne glasbe spodbuja odprtost učencev do različnih glasbenih slogov. Na ta način učitelj omogoča učencem boljši vpogled v glasbeno umetnost, kar lahko učence motivira za učenje o glasbi.

Literatura

- Dobrota, S. in Mendiković, A. (2021). Elementary school pupils' music preferences for classical music. *Croatian Journal of Education*, 23(1), 31–44. <https://doi.org/10.15516/cje.v23i0.4033>
- Droe, K. (2006). Music Preference and Music Education: A Review of Literature. *Applications of Research in Music Education*, 24(2), 23–32. <https://doi.org/10.1177/87551233060240020103>
- Gembris, H. in Schellberg, G. (2003). Musical preferences of elementary school children. *Proceedings of the 5th Conference of the European Society for the Cognitive Sciences of Music*, 1–10. <https://www.researchgate.net/publication/251362181>
- Hargreaves, D. J., Comber, C. in Colley, A. (1995). Effects of Age, Gender, and Training on Musical Preferences of British Secondary School Students. *Journal of Research in Music Education*, 43(3), 242–250. <https://doi.org/10.2307/3345639>
- Meyers, C. K. (2012). *Influences on Music Preference Formation*. *PURE Insights*, 1(1). Western Oregon University. <http://digitalcommons.wou.edu/pure/vol1/iss1/7>
- Xu, L. (2024). Sounding Habitus: An Interdisciplinary Study on the Factors Influencing Musical Preferences. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 26, 374–380. <https://doi.org/10.54097/9rm7be23>